CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Юридичний факультет

Кафедра кримінального права

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан юридичного факультету
проф. Віталій ГОРДЄЄВ
«28» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)

обов'язкова

Освітня програма: Право
Спеціальність: 081 Право
Галузь знань: 08 Право
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Факультет: юридичний
Мова навчання: українська

Чернівці
2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Кримінальне право (Особлива частина)»** складена відповідно до вимог Освітньої програми «Право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право»,.

Розробники:

Шевчук Андрій Васильович, *доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент*

Боднарук Олександр Миколайович, *доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент*

Дякур Марія Дмитрівна, *доцентка кафедри кримінального права, кандидатка юридичних наук, доцентка*

Продан Тетяна Василівна, *доцентка кафедри кримінального права, кандидатка юридичних наук, доцентка*

Тома Маріана Георгіївна, *доцентка кафедри кримінального права, кандидатка юридичних наук, доцентка*

Ющик Олена Іванівна, *доцентка кафедри кримінального права, кандидатка юридичних наук, доцентка*

Попович Мирослав Вікторович, *асистент кафедри кримінального права, PhD (доктор філософії), доцент*

Стратій Олексій Васильович, *асистент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук*

Викладачі, що забезпечують читання даної навчальної дисципліни:

Боднарук Олександр Миколайович, *доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент*

Дякур Марія Дмитрівна, *доцентка кафедри кримінального права, кандидатка юридичних наук, доцентка*

Шевчук Андрій Васильович, *доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент*

Продан Тетяна Василівна, *доцентка кафедри кримінального права, кандидатка юридичних наук, доцентка*

Тома Маріана Георгіївна, *доцентка кафедри кримінального права, кандидатка юридичних наук, доцентка*

Ющик Олена Іванівна, *доцентка кафедри кримінального права, кандидатка юридичних наук, доцентка*

Попович Мирослав Вікторович, *асистент кафедри кримінального права, PhD (доктор філософії), доцент*

Стратій Олексій Васильович, *асистент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук*

Погоджено з гарантом ОП Право _____ **проф. Оксана ЩЕРБАНЮК**

Затверджено на засіданні кафедри кримінального права

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

В.о. завідувача кафедри кримінального права _____ доц. Марія ДЯКУР

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії _____ PhD, ас. Лаура БЗОВА

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)» ТА ЇЇ ЗАВДАННЯ

Навчальна дисципліна «Кримінальне право (Особлива частина)» є однією із фундаментальних з-поміж усіх юридичних дисциплін, що викладаються у юридичних вищих навчальних закладах і на юридичних факультетах та є обов'язковою складовою: а) комплексного кваліфікаційного екзамену на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузей знань 081 Право та 293 Міжнародне право; б) фахового випробування для вступу в магістратуру за принципами ЗНО; в) комплексного кваліфікаційного екзамену на здобуття другого (магістерського) рівня вищої правничої освіти; г) єдиного державного комплексного іспиту (доступ до правничої професії).

«Кримінальне право (Особлива частина)» як навчальна дисципліна дає можливість опанувати систему кримінальних правопорушень, їх конститутивні елементи, особливості кваліфікації та притягнення до кримінальної відповідальності. Вивчення цього нормативного курсу є логічним продовженням дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)», органічно її доповнює та формує цілісне розуміння кримінально-правової політики в державі. Окрім цього, здобуті знання з даної дисципліни є запорукою підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері права загалом, дають можливість набути практичних навичок і вмінь.

«Кримінальне право (Особлива частина)» передбачає вивчення не лише положень чинного Кримінального кодексу України, а й кримінально-правової доктрини, комплексу національних і міжнародно-правових актів, судової практики, зокрема постанов і правових позицій Верховного Суду та рішень ЄСПЛ, з урахуванням конвенційних рекомендацій, директив у рамках процесу апроксимації чинного кримінального національного законодавства, оскільки адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу та досягнення відповідності національної правової системи acquis communautaire є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до Європейського Союзу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» є: формування у здобувачів знань щодо сутності, змісту юридичних складів, класифікації суспільно небезпечних діянь, які визнаються кримінальними правопорушеннями, особливостей їх кваліфікації; ознайомлення майбутніх юристів із основоположними проблемами цієї галузі права та формування у них необхідних теоретичних знань, що базуються на нормах чинного законодавства та судовій практиці; детальний аналіз і поглиблене вивчення найбільш актуальних, практично-вживаних норм Особливої частини закону про кримінальну відповідальність; вироблення практичних навичок застосування положень кримінального законодавства у конкретних життєвих ситуаціях.

Завдання навчальної дисципліни – беручи до уваги основоположні принципи, що панують у кримінально-правовій сфері, сформувати у здобувачів розуміння можливостей кримінально-правового захисту не лише прав людини та громадянина, а й всіх існуючих у державі суспільних відносин, які підпадають під охорону кримінального закону.

Основними **завданнями** дисципліни є:

- ✓ усвідомити соціальне призначення кримінального законодавства, його значення та ефективність у запобіганні злочинності;
- ✓ опанувати структуру Особливої частини КК України загалом і її норм зокрема;
- ✓ зрозуміти практичний взаємозв'язок положень Особливої та Загальної частин кримінального закону;
- ✓ оволодіти наскрізними поняттями, оціночними категоріями, що властиві Особливій частині кримінального законодавства;
- ✓ знати об'єктивні та суб'єктивні ознаки кримінальних правопорушень, що закріплені в Кримінальному кодексі України;
- ✓ вміти надавати кримінально-правову оцінку суспільно небезпечні діяння, з врахуванням правил кваліфікації та існуючих правових позицій і постанов Пленуму Верховного Суду;

- ✓ розуміти існуючі прогалини та колізії при застосуванні кримінально-правових норм;
- ✓ набути навички застосування на практиці зазначених вище теоретичних положень.

Пререквізити. Для підвищення ефективності засвоєння курсу дана дисципліна пропонується здобувачам 3 курсу після опанування курсу «Кримінальне право (Загальна частина)».

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)»

Результати навчання

Загальні компетентності:

- ✓ ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ✓ ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ✓ ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ✓ ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ✓ ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ✓ ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- ✓ СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві;
- ✓ СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;
- ✓ СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини;
- ✓ СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
- ✓ СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- ✓ СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції;
- ✓ СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ;
- ✓ СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

- ✓ РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;
- ✓ РН 11. Мати базові навички риторики;
- ✓ РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло;
- ✓ РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності;
- ✓ РН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;
- ✓ РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Таким чином, здобувачі будуть:

✓знати: предмет та основні поняття Особливої частини кримінального права; систему Особливої частини кримінального права; особливості кваліфікації суспільно небезпечних діянь; принципи кримінально-правової оцінки вчиненого діяння; сутність та зміст норм (статей) Особливої частини КК, що передбачають кримінальну відповідальність за кримінальні правопорушення;

✓уміти: аналізувати правові акти, закони, джерела права у цілому та кримінально-правові зокрема, робити узагальнення, користуючись науковими методами пізнання; пояснювати антисоціальну сутність кримінальних правопорушень та необхідність протидії їм; самостійно формулювати та обґрунтовувати свою позицію з конкретної проблематики на основі різноманітних поглядів науковців та норм законодавства, а також тлумачити норми кримінального права; теоретично осмислювати проблеми, що виникають в ході практичної реалізації законодавства у сфері кримінального права України, робити власні висновки щодо причини їх існування; правильно застосовувати норми кримінального права в процесі кваліфікації кримінальних правопорушень, а також аналізувати та узагальнювати судову практику в галузі кримінального права;

✓володіти навиками: обґрунтованого застосовування правових норм в конкретних ситуаціях, що складаються у процесі протидії злочинності; кваліфікації суспільно небезпечних діянь, тлумачення і застосовування кримінально-правових норм і на основі цих норм приймати законні, обґрунтовані та вмотивовані рішення; аналізу судової практики та оцінювання її з точки зору відповідності закону та міжнародним зобов'язанням України.

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни. Успішне вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» перебуває у прямому та безпосередньому зв'язку з належним відвідуванням лекційних і практичних занять. Водночас, здобувачі освіти мають пам'ятати, що проходження курсу передбачає також і самовдосконалення, самоосвіту, тобто не можна обмежуватися лише матеріалом, який подається лектором, а потрібно самостійно працювати над відповідними темами.

Лекція – основний вид навчальних занять у закладі вищої освіти, призначена для засвоєння теоретичного матеріалу. Лекції можуть проводитись для однієї або кількох академічних груп здобувачів. Тематика лекцій визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої програми навчальної дисципліни щодо тем лекцій та їх змісту, але має право вибору щодо дискусійних інтерпретувань навчального матеріалу, форм і засобів доведення його до здобувачів.

На лекційних заняттях здобувачам варто бути уважними, зосередженими, критично мислили, не відмовлятися вступати в конструктивну полеміку з лектором і однокурсниками з питань обговорюваної теми, не соромитись ставити запитання у випадку, якщо окремі положення видаються такими, що потребують додаткових пояснень чи уточнень. За можливості слід не відволікатися зайвий раз на ґаджети, дотримуватись поведінки, що відповідає правилам етики, загальноприйнятим нормам моралі та академічної доброчесності. У випадку проведення лекційного заняття за допомогою дистанційних технологій, дуже бажано вмикати відеокамери на пристроях і залишатися на постійному зоровому контакті з лектором і однокурсниками.

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем відповідно сформульованих завдань. Практичні заняття проводяться в аудиторіях, навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, або в інших спеціалізованих приміщеннях. В окремих випадках практичне заняття може бути проведене із застосуванням загальноуніверситетської системи електронного навчання (LMS). Практичне заняття проводиться зі здобувачами, кількість яких, як правило, не перевищує однієї академічної групи. Перелік тем практичних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Практичне заняття передбачає аналіз, творче переосмислення та логічне впорядковування накопиченої інформації. Такий вид занять включає в себе теоретичні питання відповідно до заздалегідь сформованого плану, а також може містити практичну складову, наприклад: тести, задачі (фабули), підготовку та обговорення ІНДЗ (есе, реферати, проекти, презентації тощо). Для успішного виконання перелічених практичних завдань здобувач перед кожним заняттям повинен опрацювати відповідні нормативно-правові акти, матеріали, подані на лекційних заняттях, базові та додаткові рекомендовані джерела, проаналізувати постанови Пленуму та правові позиції Верховного Суду з окресленої проблематики, ознайомитися із прикладами судової практики.

Невід'ємною складовою навчального процесу є, безумовно, і самостійна робота здобувачів, тобто своєрідна форма організації навчального процесу, при якій оволодіння навчальним матеріалом здійснюється у час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Обсяг часу, відведений для самостійної роботи здобувача, визначається рівнем Освітньої програми, фіксується в описі освітньої програми та в навчальному плані. Співвідношення обсягів самостійної роботи здобувачів та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги у навчальному процесі практичних занять. Обсяг самостійної роботи здобувачів визначається з розрахунку в межах 1⁄3-2⁄3 від загальної кількості годин.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)»

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	III	V	8.5	255	44	90			121		іспит
Заочна	III	V	8.5	255	10	18			227		іспит

СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)»

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин										
	денна форма					Заочна форма					
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				
		л	**п**	**інд**	**с.р.**		**л**	**п**	**лаб**	**інд**	**с.р.**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Загальні положення Особливої частини кримінального права та її структура. Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, життя та здоров'я, волі, честі та гідності, статевої свободи та недоторканості особи, а також проти власності											
Тема 1.1. Поняття та система	12	2	4	-	6	14	-	-	-	-	14

Особливої частини кримінального права. Наукові засади кримінально-правової кваліфікації											
Тема 1.2. Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України	16	4	6	-	6	19	1	2	-	-	16
Тема 1.3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи	22	4	8	-	10	18	2	2	-	-	14
Тема 1.4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи	14	2	6	-	6	16	-	2	-	-	14
Тема 1.5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	16	4	6	-	6	17	1	-	-	-	16
Тема 1.6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	14	2	4	-	8	17	-	2	-	-	15
Тема 1.7. Кримінальні правопорушення проти власності	22	4	8	-	10	18	2	-	-	-	16
РАЗОМ ЗА ЗМ1	**116**	**22**	**42**	**-**	**52**	**119**	**6**	**8**	**-**	**-**	**105**
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Кримінально-правова характеристика правопорушень у сфері господарської діяльності та проти громадської безпеки, безпеки руху та експлуатації транспорту, проти громадського порядку та моральності, а також у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, а також проти авторитету органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян та проти журналістів, правосуддя, миру, безпеки людства, міжнародного правопорядку											

Тема 2.1. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності	20	4	6	-	10	16	-	2	-	-	14
Тема 2.2. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	17	2	6	-	9	16	2	-	-	-	14
Тема 2.3. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту	16	2	6	-	8	16	-	2	-	-	14
Тема 2.4. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності	16	2	6		8	16	-	2			14
Тема 2.5. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення	12	2	4	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 2.6. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів	14	2	6	-	6	16	-	2	-	-	14
Тема 2.7. Кримінальні правопорушення у сфері службової	18	4	6	-	8	18	2	2	-	-	14

діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг											
Тема 2.8. Кримінальні правопорушення проти правосуддя	12	2	4	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 2.9. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	14	2	4	-	8	14	-	-	-	-	14
РАЗОМ ЗА ЗМ2	**139**	**22**	**48**		**69**	**136**	**4**	**10**			**122**
УСЬОГО ГОДИН	**255**	**44**	**90**		**121**	**255**	**10**	**18**			**227**

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ПЕРЕЛІКОМ ПИТАНЬ

№	Назва теми
Змістовий модуль 1. Загальні положення Особливої частини кримінального права та її структура. Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України та кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я, волі, честі та гідності, статевої свободи та недоторканості особи, а також проти власності	
1.1.	**Поняття та система Особливої частини кримінального права. Наукові засади кримінально-правової кваліфікації** ***(2 год)*** 1. Поняття Особливої частини кримінального права України та її система. 2. Кримінально-правова кваліфікація і кваліфікації кримінальних правопорушень. 3. Результат і структура кримінально-правової кваліфікації. **Література:** 1. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. За заг. ред. В.В. Топчія; наук. ред. В.І. Антипова. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. С. 10-85. 2. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 10-31. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 8-16. 5. Основи кваліфікації злочинів : навч. посіб. М. І. Панов, І. О. Зінченко, О.

	О.Володіна та ін. Харків : Право, 2019. С. 10-67, С. 349-373. 6. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с.
1.2.	**Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України** ***(4 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 32-54. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 11-19. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 17-33. 5. Злочини проти основ національної безпеки України: кримінально-правова кваліфікація в умовах війни. Науково-практичний коментар / за заг. ред. С. А. Наумюка. – Київ: Алерта, 2024. – 378 с. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 200-211. 7. Науково-практичний коментар до ст. 111-2 КК України «Пособництво державі-агресору» за заг. ред. О. І. Радченка. Київ: ДП «Видавництво Верховної Ради України», 2024, 32 с. 8. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 9. Шлапаченко В.М. Кримінальна відповідальність за шпигунство. – Київ: Національна академія СБУ, 2025. – 347 с. 10. Про національну безпеку: Закон України від 21 червня 2018 року. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19 11. Про державну таємницю: Закон України в редакції від 05.08.2018 року. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12
1.3.	**Кримінальні правопорушення проти життя та здоров’я особи** ***(4 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. 2. Кримінально-правовий аналіз вбивств та інших кримінальних правопорушень проти життя особи. 3. Тілесні ушкодження: поняття, види, характеристика.

	4. Інші кримінальні правопорушення проти життя і здоров'я особи. **Література:** 1. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України). За ред. М. І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2019. С. 68-81. 2. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків.: Право, 2020. С. 55-102. 3. Корогод С. В., Примаченко В. Ф. Кримінальна відповідальність за умисне вбивство, поєднане із зґвалтуванням або сексуальним насильством : монографія. Одеса : Юридика, 2023. 172 с. 4. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 19-40. 5. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 6. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 34-77. 7. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 46-60. 8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 212-245. 9. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 10. Постанова Пленуму Верховного Суду «Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи» від 7 лютого 2003 року № 2. Постанови Пленуму Верховного Суду у кримінальних справах (1973-2004). Офіційне видання. За ред. В.Т. Маляренка. К.: Ін Юре, 2004. С. 73-75. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-in/laws/main.cgi?nreg=v0002700-03 11. Аналіз судової практики розгляду кримінальних справ про умисне вбивство з кваліфікуючими ознаками. Вісник Верховного Суду. 2014. № 9. С. 6-10. 12. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11.05.2011 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text
1.4.	**Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи** ***(2 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 103-125.

	2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 41-47. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 78-98. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 61-64. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 246-258. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Директива 2011/36 від 5 квітня 2011 року про запобігання торгівлі людьми і боротьбу з нею та про захист її жертв URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text 9. NATO Policy on Combatting Trafficking in Human Beings. NATO. 14 July 2023. URL: https://www.nato.int/cps/fr/natohq/official_texts_71856.htm?selectedLocale=en
1.5.	**Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи** ***(4 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. 2. Зґвалтування та його відмежування від сексуального насильства. 3. Інші кримінальні правопорушення проти статевої свободи і статевої недоторканості особи. **Література:** 1. Дудоров О.О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (основні положення кримінально-правової характеристики) : практ. Порадник. О.О. Дудоров; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. Сєвєродонецьк : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2018. 92 с. 2. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 126-137. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 47-54. 4. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 5. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 99-111. 6. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 65-66. 7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред.

	доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 258-268. 8. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 9. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08#Text 10. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11.05.2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text 11. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства 25.10.2007. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text
1.6.	**Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина** ***(2 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина:навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін. Харків.: Право, 2020. С. 138-160. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 57-70. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 112-164. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ: ВД «Дакор», 2020. С. 67-96. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К.: Професіонал, 2021. С. 269-314. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с.
1.7.	**Кримінальні правопорушення проти власності** ***(4 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти власності. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень проти власності. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О.

	Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 161-193. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 71-86. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 165-202. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ: ВД «Дакор», 2020. С. 97-111. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К.: Професіонал, 2021. С. 315-366. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду від 6 листопада 2009 р. № 10. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-n/laws/main.cgi?nreg=v0010700-09
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Кримінально-правова характеристика правопорушень у сфері господарської діяльності та проти громадської безпеки, безпеки руху та експлуатації транспорту, проти громадського порядку та моральності, а також у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг, а також проти авторитету органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян та проти журналістів, правосуддя, миру, безпеки людства, міжнародного правопорядку	
2.1.	**Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності** ***(4 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків.: Право, 2020. С. 194-239. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 94-103. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 203-265. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального

	кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ: ВД «Дакор», 2020. С. 112-118. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К.: Професіонал, 2021. С. 366-474. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності (в схемах) : навчальний посібник / [А. О. Винник, О. З. Мармура, О. Ф. Пасєка]; за ред. О. Ф. Пасєки. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 160 с. 9. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності: Постанова Пленуму Верховного Суду від 25 квітня 2003 року № 3. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgiin/laws/main.cgi?nreg=va003700-03 10. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 8. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-05#Text 11. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму від 16 травня 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text 12. Конвенція від 26 липня 1995 р. про захист фінансових інтересів Європейських співтовариств URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-95#Text
2.2.	**Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки** ***(2год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків.: Право, 2020. С. 250-289. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 123-140. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 303-351. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ: ВД «Дакор», 2020. С. 135. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К.: Професіонал, 2021. С. 502-532. 7. Нікітін А. О. Кримінальна відповідальність за злочини, пов'язані зі злочинним впливом: теорія і практика : монографія / за наук. ред. М. Хавронюка. Київ : Норма права, 2025. 304 с. 8. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф.

	В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 9. Про внесення до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою: Закон України від 4 червня 2020 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text 10. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму Верховного Суду від 23 грудня 2005 року №13. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-in/laws/main.cgi?nreg=v0013700-05 11. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами вибуховими речовинами: Постанова Пленуму Верховного Суду від 26 квітня 2002 року № 3. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-n/laws/main.cgi?nreg=v0003700-02 12. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом від 27 січня 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_331#Text 13. Протокол, що вносить зміни до Європейської конвенції про боротьбу тероризмом від 15 травня 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_173#Text 14. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму від 16 травня 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_712#Text 15. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму від 16 травня 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text
2.3.	**Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту** ***(2 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та система кримінальних правопорушень проти безпеки руху або експлуатації транспорту. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень проти безпеки руху або експлуатації транспорту. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 313-340. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 147-165. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 364-395. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 142-158. 6. Мисливий В. А. Причиновий зв'язок у кримінальних правопорушеннях проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: теорія і практика : монографія. Харків : Право, 2024. 200 с. 7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 538-554.

	8. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 9. Про практику застосування судами законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду від 23 грудня 2005 року №14. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0014700-05
2.4.	**Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності** ***(2 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти громадського порядку і моральності. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 341-365. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 165-179. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 396-423. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ: ВД «Дакор», 2020. С. 159-172. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К.: Професіонал, 2021. С. 555-571. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Про судову практику у справах про хуліганство: Постанова Пленуму Верховного Суду від 22 грудня 2006 року №10. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=va010700-06 9. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну та іншу антигромадську діяльність: Постанова Пленуму Верховного Суду від 27 лютого 2004 р. № 2. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0002700-04
2.5.	**Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення** ***(2 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та система кримінальних правопорушень у

	сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. **Література:** 1. Будік І. М. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, що вчиняють злочинні організації: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія / наук. ред. А. А. Вознюк. Київ : Норма Права, 2025. 268 с. 2. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 366-403. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 424-469. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ: ВД «Дакор», 2020. С. 173-182. 6. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: посібник для підрозділів Національної поліції у схемах. С.Я. Бурда, П.С. Гарасим, Е.М. Кісілюк, Т.І. Созанський. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 48 с. 7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К.: Професіонал, 2021. С. 572-600. 8. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 9. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 1995 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text 10. Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова КМ України від 6 травня 2000 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#Text 11. Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів: Постанова Пленуму Верховного Суду від 26 квітня 2002 р. № 4. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0004700-02
2.6.	**Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів** ***(2 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та система кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.

	Література: 1. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків.: Право, 2020. С. 430-472. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В. Л. Ортинський, К. Б. Марисюк, Я. В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 207-215. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 487-531. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ: ВД «Дакор», 2020. С. 191-223. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К.: Професіонал, 2021. С. 612-644. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів: Постанова Пленуму Верховного Суду від 26 червня 1992 року № 8. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-92#Text
2.7.	**Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг** ***(4 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та система кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 530-554. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В. Л. Ортинський, К. Б. Марисюк, Я. В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 222-229. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 544-567. 5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред.

	доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 652-750. 6. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 7. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03#Text 8. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) від 27.01.1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text 9. Конвенція Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями від 18 вересня 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_c01#n3
2.8.	**Кримінальні правопорушення проти правосуддя** ***(2 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та система кримінальних правопорушень проти правосуддя. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень проти правосуддя. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 555-604. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 3. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 568-618. 4. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ: ВД «Дакор», 2020. С. 224-254. 5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К.: Професіонал, 2021. С. 751-836. 6. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с.
2.9.	**Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку** ***(2 год)*** 1. Поняття, загальна характеристика та система кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. 2. Кримінально-правовий аналіз окремих із кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків.: Право, 2020. С. 620-647. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник.

	В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 265-273. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 653-671. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 264. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К.: Професіонал, 2021. С. 867-891. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ПЕРЕЛІКОМ ПИТАНЬ

№	Назва теми
1.1.	**Поняття та система Особливої частини кримінального права. Наукові засади кримінально-правової кваліфікації** ***(4 год)*** 1. Поняття Особливої частини кримінального права та її значення. 2. Система Особливої частини кримінального права. 3. Основні різновиди норм Особливої частини КК України. 4. Поняття та підстави кримінально-правової кваліфікації. 5. Стадії та етапи кримінально-правової кваліфікації. 6. Результат та структура кримінально-правової кваліфікації. 7. Наскрізні юридичні поняття (юридичні конструкції) Особливої частини кримінального права: - близькі родичі, близькі особи, члени сім'ї; - малолітній, неповнолітній, дитина; - насильство; - насильство, яке є небезпечним для життя і здоров'я особи; - насильство, яке не є небезпечним для життя і здоров'я особи; - втручання, перешкоджання; - знищення, пошкодження, руйнування; - примушування, погроза; - істотна шкода, тяжкі наслідки, загибель людей. **Література:** 1. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. За заг. ред. В.В. Топчія; наук. ред. В.І. Антипова. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. С. 10-85. 2. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 10-31. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. –

	808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 8-16. 5. Основи кваліфікації злочинів : навч. посіб. М. І. Панов, І. О. Зінченко, О. О.Володіна та ін. Харків : Право, 2019. С. 10-67, С. 349-373. 6. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с.
1.2.	**Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України** ***(6 год)*** 1. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. 2. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. 3. Державна зрада, поняття та особливості окремих її форм. 4. Колабораційна діяльність та її відмежування від пособництва державі-агресору. 5. Посягання на державного чи громадського діяча: характеристика юридичного складу злочину. 6. Диверсія. 7. Шпигунство: об'єктивні, суб'єктивні ознаки та особливості звільнення від кримінальної відповідальності. 8. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. 9. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. **Література:** 1. Злочини проти основ національної безпеки України: кримінально-правова кваліфікація в умовах війни. Науково-практичний коментар» / за заг. ред. С. А. Наумюка. – Київ: Алерта, 2024. – 378 с. 2. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 32-54. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 11-19. 4. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 5. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 17-33. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 200-211. 7. Науково-практичний коментар до ст. 111-2 КК України «Пособництво державі-агресору» за заг. ред. О. І. Радченка. Київ: ДП «Видавництво Верховної Ради України», 2024, 32 с.

	8. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 9. Шлапаченко В.М. Кримінальна відповідальність за шпигунство. – Київ: Національна академія СБУ, 2025. – 347 с. 10. Про національну безпеку: Закон України від 21 червня 2018 року. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19 11. Про державну таємницю: Закон України в редакції від 05.08.2018 року. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12 12. Сехер Каратас проти Туреччини. (Seher Karatas v. Turkey, ACtHR, 09 July 2002). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_060#Text 13. Хатжіанастассіу проти Греції. (Chatzigiannakou v. Greece, ECtHR, 16 December 1992). https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{%22itemid%22:[%22003-6464480-8514444%22]}
1.3.	**Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи** ***(8 год)*** 1. Вбивство: поняття, кримінально-правовий аналіз і класифікація. 1.1. Вбивство при обтяжуючих обставинах; 1.2. Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання. 1.3. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини; 1.4. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. 2. Тілесні ушкодження: поняття, види, характерні об'єктивні та суб'єктивні ознаки. 3. Інші кримінальні правопорушення, що становлять небезпеку для життя та здоров'я особи: 3.1. Погроза вбивством: поняття, суб'єктивні та об'єктивні ознаки; 3.2. Побої, мордування та їх відмежування від катування; 3.3. Домашнє насильство; 3.4. Незаконне проведення аборту або стерилізації: поняття, суб'єктивні та об'єктивні ознаки; 3.5. Залишення в небезпеці та його відмежування від ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. **Література:** 1. Бантишев О. Ф., Бантишева О. О. Віктимна злочинність. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. – Київ: Юрінком Інтер, 2025. – 100 с. 2. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України). За ред. М. І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2019. С. 68-81. 3. Корогод С. В., Примаченко В. Ф. Кримінальна відповідальність за умисне вбивство, поєднане із зґвалтуванням або сексуальним насильством : монографія. Одеса : Юридика, 2023. 172 с. 4. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 55-102. 5. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 19-40.

	6. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 7. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 34-77. 8. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 46-60. 9. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 212-245. 10. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 11. Постанова Пленуму Верховного Суду «Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи» від 7 лютого 2003 року № 2. Постанови Пленуму Верховного Суду у кримінальних справах (1973-2004). Офіційне видання / За ред. В.Т. Маляренка. К.: Ін Юре, 2004. С. 73-75. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-in/laws/main.cgi?nreg=v0002700-03 12. Аналіз судової практики розгляду кримінальних справ про умисне вбивство з кваліфікуючими ознаками. Вісник Верховного Суду. 2014. № 9. С. 6-10. 13. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11.05.2011 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text 14. Рішення ЄСПЛ у справі «МакКанн та інші проти Сполученого Королівства» (McCann and Others v. The United Kingdom, GC, ECtHR, 27 September 1995. URL: https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-57943%22]}
1.4.	**Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи *(6 год)*** 1. Поняття і загальна характеристика кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. 2. Кримінально-правовий аналіз юридичних складів кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи: • незаконне позбавлення волі або викрадення людини; • насильницьке зникнення; • захоплення заручників; • торгівля людьми; • примушування до шлюбу. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 103-125. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 41-47. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора

	юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 78-98. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 61-64. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 246-258. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Директива 2011/36 від 5 квітня 2011 року про запобігання торгівлі людьми і боротьбу з нею та про захист її жертв URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text 9. NATO Policy on Combatting Trafficking in Human Beings. NATO. 14 July 2023. URL: https://www.nato.int/cps/fr/natohq/official_texts_71856.htm?selectedLocale=en
1.5.	**Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи** ***(6 год)*** 1. Зґвалтування: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. 2. Сексуальне насильство. 3. Примушування до вступу в статевий зв'язок. 4. Вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцяти річного віку. 5. Розбещення неповнолітніх. 6. Домагання дитини для сексуальних цілей. **Література:** 1. Дудоров О.О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (основні положення кримінально-правової характеристики) : практ. Порадник. О.О. Дудоров; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. Сєвєродонецьк : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2018. 92 с. 2. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 126-137. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 47-54. 4. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 5. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 99-111. 6. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ: ВД «Дакор», 2020. С. 65-66. 7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К.: Професіонал, 2021. С. 258-268. 8. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 9. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої

	недоторканості особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08#Text 10. Директива 2011/92(93) від 13 грудня 2011 р. про боротьбу з сексуальними посяганнями і сексуальною експлуатацією дітей та дитячою порнографією та про заміну Рамкового рішення Ради 2004/68 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_022-11#Text 11. Директива 2024/1385 від 14 травня 2024 р. про протидію насильству щодо жінок та домашньому насильству. URL: https://jurfem.com.ua/wp-content/uploads/2024/11/Dyrektyva.pdf 12. NATO Policy on Preventing and Responding to Conflict-Related Sexual Violence. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_184570.htm
1.6.	**Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина** ***(4 год)*** 1. Кримінальна відповідальність за порушення виборчого законодавства. 2. Кримінальна відповідальність за порушення недоторканості житла та приватного життя. 3. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної, регіональної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. 4. Кримінальна відповідальність за порушення сімейного законодавства. 5. Кримінальна відповідальність за порушення трудового законодавства. 6. Порушення авторського права й суміжних прав. 7. Кримінальна відповідальність за порушення у релігійній сфері. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 138-160. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 57-70. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 112-164. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 67-96. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 269-314. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Рішення ЄСПЛ у справі «Бурля і інші проти України» від 6 листопада 2018 року (заява № 3289/10).
	Кримінальні правопорушення проти власності

1.7.	***(8 год)*** 1. Крадіжка: поняття, об'єктивні, суб'єктивні ознаки, кваліфіковані та особливо кваліфіковані види. 2. Кримінально-правовий аналіз грабежу. 3. Розбій: поняття, ознаки, кваліфіковані види та особливості відмежування розбою від крадіжки та грабежу. 4. Кримінально-правова характеристика вимагання. 5. Шахрайство та його відмежування від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. 6. Відмежування шахрайства від крадіжки, а також привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. 7. Умисне знищення або пошкодження майна: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 161-193. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 71-86. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 165-202. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 97-111. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 315-366. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду від 6 листопада 2009 р. № 10. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-n/laws/main.cgi?nreg=v0010700-09
2.1.	**Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності** ***(6 год)*** 1. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів. 2. Кримінально-карана контрабанда та її різновиди. 3. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги. 4. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) та його відмежування від ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове

	державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. 5. Відмінність протидії законній господарській діяльності від вимагання. 6. Кримінально-правовий аналіз легалізації (відмивання) доходів одержаних злочинним шляхом. 7. Шахрайство з фінансовими ресурсами. 8. Інформація, відомості та таємниці, які охороняються кримінально-правовими нормами у сфері господарської діяльності. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 194-239. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 94-103. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 203-265. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 112-118. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 366-474. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності (в схемах) : навчальний посібник / [А. О. Винник, О. З. Мармура, О. Ф. Пасєка]; за ред. О. Ф. Пасєки. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 160 с. 9. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності: Постанова Пленуму Верховного Суду від 25 квітня 2003 року № 3. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgiin/laws/main.cgi?nreg=va003700-03 10. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 8. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-05#Text 11. Директива 2014/42 від 3 квітня 2014 р. про заморожування та конфіскацію засобів і доходів, одержаних злочинним шляхом, в Європейському Союзі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_049-14#Text 12. Директива 2014/57 від 16 квітня 2014 р. про кримінальні санкції за зловживання на ринку URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_024-14#Text 13. Директива 2014/62 від 15 травня 2014 р. про захист євро та інших валют від підробки згідно з кримінальним законодавством та заміну Рамкового рішення Ради 2000/383 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-14#Text 14. Директива (ЄС) 2017/1371 Європейського парламенту та ради від 5 липня 2017 року про боротьбу з шахрайством, спрямованим проти фінансових інтересів Союзу, кримінально-правовими засобами URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-17#Text 15. Директива 2018/843 від 30 травня 2018 р. про внесення змін до Директиви

	(ЄС) 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму та внесення змін до Директив 2009/138/ЕС та 2013/36/ EU. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-18#Text 16. Директива 2018/1673 від 23 жовтня 2018 р. про боротьбу з відмиванням грошей кримінально-правовими засобами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-18#Text 17. Директива 2019/713 від 17 квітня 2019 р. про боротьбу з шахрайством і підробкою безготівкових платіжних засобів та заміну Рамкового рішення 2001/413 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-17#Text 18. Директива 2019/1153 від 20 червня 2019 р. про правила, що сприяють використанню фінансової та іншої інформації з метою запобігання, виявлення, розслідування або судового переслідування певних кримінальних правопорушень, а також скасування Рішення Ради 2000/642 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_029-19#Text 19. Рамкове рішення 2001/500 від 26 червня 2001 року про відмивання грошей, виявлення, розшук, заморожування, арешт і конфіскацію засобів і доходів, одержаних злочинним шляхом URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_009-01#Text
2.2.	**Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки** ***(6 год)*** 1. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. 2. Кримінальна відповідальність за встановлення, поширення злочинного впливу чи звернення за його застосуванням. 3. Бандитизм. 4. Терористичний акт і інші кримінальні правопорушення терористичного спрямування. 5. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем. 6. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. 7. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. 8. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної або техногенної безпеки. 9. Порушення встановлених законодавством вимог щодо утримання та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 250-289. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 123-140. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»»,

	2020. С. 303-351. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 135. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 502-532. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Якимович Р. І. Суб'єкт злочинного впливу: сутність та характеристика окремих ознак. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2026. Т. 33. № 3. С. 442–449. 9. Про внесення до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою: Закон України від 4 червня 2020 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text 10. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму Верховного Суду від 23 грудня 2005 року №13. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-in/laws/main.cgi?nreg=v0013700-05 11. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами вибуховими речовинами: Постанова Пленуму Верховного Суду від 26 квітня 2002 року № 3. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-n/laws/main.cgi?nreg=v0003700-02 12. Директива 2014/28, від 26 лютого 2014 р. про гармонізацію законодавств держав-членів щодо надання на ринку вибухових речовин для цивільного застосування та нагляду за ними. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_015-14#Text 13. Директива 2018/843 від 30 травня 2018 р. про внесення змін до Директиви (ЄС) 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму та внесення змін до Директив 2009/138/ЕС та 2013/36/ EU. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-18#Text 14. NATO's policy guidelines on counter-terrorism. NATO. 23 July 2024. URL: https://www.nato.int/cps/fr/natohq/official_texts_228154.htm?selectedLocale=fr 15. Директива (ЄС) 2017/541 Про боротьбу з тероризмом та заміну Рамкового рішення Ради 2002/475/JHA і внесення змін до Рішення Ради 2005/671/JHA 15 березня 2017 16. Директива 2021/555, від 24 березня 2021 р. про контроль за придбанням та зберіганням зброї. https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2021/555/oj/eng 17. Рамкове рішення Ради ЄС № 2008/841/JHA від 24.10.2008 про боротьбу з організованою злочинністю від 24 жовтня 2008; ttp://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj
2.3.	**Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту *(6 год)*** 1. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. 2. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. 3. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. 4. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. 5. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації.

	6. Незаконне заволодіння транспортним засобом. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 313-340. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 147-165. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 364-395. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 142-158. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 538-554. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Про практику застосування судами законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду від 23 грудня 2005 року №14. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0014700-05
2.4.	**Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності** ***(6 год)*** 1. Групове порушення громадського порядку. 2. Масові заворушення. 3. Хуліганство. 4. Ннаруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. 5. Жорстоке поводження з тваринами. 6. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. 7. Одержання доступу до дитячої порнографії, її придбання, зберігання, ввезення, перевезення чи інше переміщення, виготовлення, збут і розповсюдження. 8. Створення або утримання місць розпусти і звідництво. 9. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. 10. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 341-365. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 165-179. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І.

	Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 396-423. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 159-172. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 555-571. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Про судову практику у справах про хуліганство: Постанова Пленуму Верховного Суду від 22 грудня 2006 року №10. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=va010700-06 9. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну та іншу антигромадську діяльність: Постанова Пленуму Верховного Суду від 27 лютого 2004 р. № 2. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0002700-04 10. «Таранєнко проти росії» (Taranenko v. russia, ECtHR, 15 May 2014). https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-142969%22]} 11. Кудревічіус та інші проти Литви (Kudrevičius and Others v. Lithuania, ECtHR, 15 October 2015). https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-158200%22]}
2.5.	**Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення** ***(4 год)*** 1. Характеристика предметів кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. 2. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. 3. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель. 4. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. 5. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів. 6. Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. 7. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів. 8. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням. **Література:** 1. Будік І. М. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, що вчиняють злочинні організації: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія / наук. ред. А. А. Вознюк. Київ : Норма Права, 2025. 268 с. 2. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О.

	Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 366-403. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 424-469. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 173-182. 6. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: посібник для підрозділів Національної поліції у схемах. С.Я. Бурда, П.С. Гарасим, Е.М. Кісілюк, Т.І. Созанський. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 48 с. 7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 572-600. 8. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 9. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 1995 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text 10. Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова КМ України від 6 травня 2000 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#Text 11. Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів: Постанова Пленуму Верховного Суду від 26 квітня 2002 р. № 4. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0004700-02 12. Директива 2017/2103 від 15 листопада 2017 р. про внесення поправок до Рамкового рішення Ради 2004/757 з метою включення нових психоактивних речовин до визначення «наркотик» та скасування рішення Ради 2005/387. https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2017/2103/oj/eng 13. Рамкове рішення 2004/757/JHA про мінімальні положення щодо визначення злочинів і покарань у сфері незаконного обігу наркотиків; https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_framw/2004/757/oj
2.6.	**Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів** ***(6 год)*** 1. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. 2. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця. 3. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. 4. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу,

	працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця. 5. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. 6. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. 7. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. 8. Кримінальні правопорушення проти журналістів. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 430-472. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В. Л. Ортинський, К. Б. Марисюк, Я. В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 207-215. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 487-531. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 191-223. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 612-644. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів: Постанова Пленуму Верховного Суду від 26 червня 1992 року № 8. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-92#Text 9. Конвенція від 26 липня 1995 р. про захист фінансових інтересів Європейських співтовариств https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-95#Text 10. Рішення ЄСПЛ у справі «Вєренцов проти України» від 11 квітня 2013 року(заява № 20372/11)
2.7.	**Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг** ***(6 год)*** 1. Зловживання владою або службовим становищем. 2. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. 3. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. 4. Службове підроблення. 5. Службова недбалість. 6. Кримінальні правопорушення, предметом яких є неправомірна вигода. 7. Кримінальні правопорушення у сфері декларування. 8. Кримінальна відповідальність за незаконне збагачення. 9. Зловживання впливом.

	Література: 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 530-554. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В. Л. Ортинський, К. Б. Марисюк, Я. В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 222-229. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 544-567. 5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 652-750. 6. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 7. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03#Text 8. «Ліблік та інші проти Естонії» (Liblik and Others v. Estonia, ECtHR, 28 May 2019). https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-193251%22]} 9. «Чохонелідзе проти Грузії» (Tchokhonelidze v. Georgia, ECtHR, 28 June 2018). https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22itemid%22:[%22001-183946%22]}
2.8.	**Кримінальні правопорушення проти правосуддя** ***(4 год)*** 1. Завідомі незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. 2. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. 3. Порушення права на захист. 4. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. 5. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарання. 6. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. 7. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. 8. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя та посягання на життя захисника або представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною із наданням правової допомоги. 9. Кримінальна відповідальність за приховування злочину. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків.: Право, 2020. С. 555-604. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 3. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора

	юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 568-618. 4. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 224-254. 5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 751-836. 6. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 7. Рішення ЄСПЛ у справі «Нечипорук і Йонкало проти України» від 21.04.2011 р. (заява № 42310/04) 8. Рішення ЄСПЛ у справі «Луценко проти України» від 03.07.2012 р. (заява № 6492/11).
2.9.	**Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку** ***(4 год)*** 1. Злочин агресії. 2. Кримінально-правова характеристика воєнних злочинів. 3. Аналіз юридичного складу геноциду. 4. Злочини проти людяності. 5. Кримінальна відповідальність за піратство. 6. Кримінально-правова характеристика найманства. **Література:** 1. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. С. 620-647. 2. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К.Б. Марисюк, Я.В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. С. 265-273. 3. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с. 4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2020. С. 653-671. 5. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. С. 264. 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2021. С. 867-891. 7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с. 8. Директива 2008/913 від 28 листопада 2008 р. про боротьбу з окремими формами та проявами расизму і ксенофобії кримінально-правовими засобами. 9. Рішення ЄСПЛ у справі «Вайнай проти Угорщини» від 08.07.2008 р.

Методичні рекомендації до практичних занять

Для того, щоб максимально розширити та деталізувати отримані теоретичні знання під час лекційних занять та самопідготовки, навчальним планом передбачені практичні заняття, які повинні сприяти розвитку наукового мислення, усного мовлення та засвоєння відповідного матеріалу.

Практичне заняття полягає у проведенні попередньої перевірки набутих знань, сформованих здібностей і навичок здобувачів освіти, постановку практичної проблеми та її обговорення за участю здобувачів, розв'язання як теоретичних, так і практичних завдань з їх перевіркою та оцінюванням.

Логічно, що успішний кінцевий результат практичного заняття залежить від двох взаємопов'язаних складових – підготовки до практичного заняття та безпосередньої участі у ньому.

На першому етапі необхідно детально ознайомитися із планом практичного заняття, зрозуміти обсяги викладених у ньому теоретичних питань та побудувати умовний механізм їх ефективного вивчення, в залежності від окресленої проблематики та змісту відповідних правових норм, що передбачають конкретні склади кримінальних правопорушень. Надалі слід проглянути лекційний матеріал, опрацювати нормативно-правові акти, спеціальну літературу, ознайомитися з рішеннями Конституційного Суду України, роз'ясненнями та правовими висновками Верховного Суду, проаналізувати окремі приклади судової практики з Єдиного державного реєстру судових рішень, а за необхідності – рішення Європейського суду з прав людини, що стосуються тематики практичного заняття.

Після опрацювання вищезазначеного, можна приступати і до виконання практичних завдань (задач, тестів та ін.), що передбачені планом заняття. З врахуванням раніше проаналізованої, систематизованої та закріпленої інформації, варто підібрати ймовірні варіанти вирішення поставленої задачі, обрати з них найбільш вірогідний (правильний). На основі цього, підвести підсумки, сформувати та викласти обґрунтовану власну позицію щодо поставленого завдання.

У випадку письмового вирішення кримінально-правової ситуації потрібно запропонувати остаточну формулу кваліфікації вчиненого, виходячи з повної, всебічної оцінки об'єктивних і суб'єктивних ознак суспільно небезпечного діяння. Аргументація відповіді повинна бути переконливою і базуватися на нормах чинного законодавства та судовій практиці. Вирішуючи ж тестові завдання, здобувачам слід не лише обрати правильну, на їх думку, відповідь (ключ), а й аргументовано пояснити, з яких міркувань інші варіанти відповідей (дистрактори) є хибними.

Під час участі у практичному занятті, здобувачі освіти повинні демонструвати необхідні знання та розуміння матеріалу, вміти грамотно, логічно, послідовно, аргументовано та переконливо подавати інформацію, відстоювати позицію, застосовувати критичне мислення, конструктивно ставити під сумнів відповіді інших здобувачів, брати активну участь в обговоренні дискусійних питань. Відповівши на теоретичне питання та вирішуючи практичне завдання, потрібно пам'ятати, що відповідь буде вважатися неповною, яка хоч і є у кінцевому випадку правильною, проте представлена без пояснення ходу думок, обґрунтування та наведення всіх нормативних підстав.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№	Назва теми	Год.

1.1.	**Поняття та система Особливої частини кримінального права. Наукові засади кримінально-правової кваліфікації** 1. Охарактеризуйте структуру норми Особливої Частини кримінального закону та класифікуйте диспозиції і санкції. 2. Визначте формулу кваліфікації кримінальних правопорушень, її ознаки та значення для оцінки вчиненого. 3. Проаналізуйте особливості кваліфікації кримінальних правопорушень при конкуренції норм. 4. Проведіть аналіз особливостей кваліфікації незакінченого кримінального правопорушення та кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті.	**6**
1.2.	**Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки** 1. Визначте кримінально-правову характеристика дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. 2. Проаналізуйте склад злочину, передбачений ст. 110 КК – посягання на територіальну цілісність і недоторканість. 3. Відмежуйте шпигунство як форму державної зради від шпигунства як складу злочину, передбаченого ст. 114 КК. 4. Проаналізуйте склад кримінального правопорушення, передбачений ст.114-1 КК – перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. 5. Надайте кримінально-правову характеристику діяння, передбаченого ст.114-2 КК – несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану. 6. Проведіть розмежування між заохочувальними нормами, що вказані в ч.ч. 2, 3 ст. ст. 111 і 114 КК.	**6**
1.3.	**Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи** 1. Відмежуйте умисне тяжке тілесне ушкодження від умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження. 2. Проведіть кримінально-правовий аналіз незаконного проведення дослідів над людиною. 3. Визначте елементи складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 143 КК – порушення встановленого законом порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини. 4. Проаналізуйте насильницьке донорство.	**10**
1.4.	**Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи** 1. Визначте елементи складу кримінального правопорушення, що закріплений статтею 148 КК – підміна дитини. 2. Проаналізуйте об'єктивні та суб'єктивні ознаки експлуатації дітей. 3. Розгляньте найпоширеніші способи торгівлі людьми.	**6**

	4. Проаналізуйте об'єктивні та суб'єктивні ознаки насильницького зникнення. 5. Відмежуйте незаконне позбавлення волі від захоплення заручників.	
1.5.	**Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості** 1. Зосередьте увагу на кваліфікованих видах зґвалтування. 2. Відмежуйте зґвалтування від сексуального насильства. 3. Проаналізуйте склад кримінального правопорушення, передбачений ст. 154 КК – примушування до вступу в статевий зв'язок. 4. Визначте об'єктивні та суб'єктивні ознаки розбещення неповнолітніх.	**6**
1.6.	**Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина** 1. Проведіть кримінально-правовий аналіз незаконного знищення виборчої документації або документів референдуму. 2. Проаналізуйте з точки зору кримінального закону розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). 3. Розгляньте склад кримінального правопорушення, передбачений ст. 162 КК – порушення недоторканості житла. 4. Визначте межі кримінальної відповідальності за порушення недоторканності приватного життя.	**8**
1.7.	**Кримінальні правопорушення проти власності** 1. Визначте особливості предмета кримінальних правопорушень проти власності. 2. Охарактеризуйте некорисливі кримінальні правопорушення проти власності. 3. Проведіть розмежування між крадіжкою, грабежем, розбоєм і вимаганням. 4. Проаналізуйте склад кримінального правопорушення – самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво. 5. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом.	**10**
2.1.	**Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності** 1. Проаналізуйте склад кримінального правопорушення, закріплений ст. 200 КК – незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення. 2. Визначте об'єктивні та суб'єктивні ознаки незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. 3. Охарактеризуйте предмет та способи легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. 4. Проведіть кримінально-правовий аналіз незаконної приватизації державного, комунального майна. 5. Визначте межі кримінальної відповідальності за умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції.	**10**
2.2.		

	Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки 1. Зосередьте безпосередню увагу на кримінальних правопорушеннях, пов'язаних із терористичною діяльністю (ст. 258^1-258^4 КК). 2. Відмежуйте терористичний акт від завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. 3. Проаналізуйте особливості складу кримінального правопорушення – недбале зберігання вогнепальної зброї (ст. 264 КК). 4. Визначте обов'язкові ознаки складу кримінального правопорушення – порушення вимог режиму радіаційної безпеки. 5. Поясніть, хто такий «вор в законі» та у чому полягає відмінність між «злочинним впливом» і «підвищенним злочинним впливом».	**9**
2.3.	**Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту** 1. Проведіть кримінально-правовий аналіз блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. 2. Встановіть межі кримінальної відповідальності за самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. 3. Порушення чинних на транспорті правил. 4. Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння.	**8**
2.4.	**Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності** 1. Відмежуйте групове порушення громадського порядку від масових заворушень та хуліганства, вчиненого групою осіб. 2. Охарактеризуйте склад кримінального правопорушення – ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. 3. Встановіть підстави кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами. 4. Визначте особливості кримінальної відповідальності за сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією.	**8**
2.5.	**Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення** 1. Визначте межі кримінальної відповідальності за посів або вирощування снотворного маку чи конопель. 2. Охарактеризуйте склад кримінального правопорушення – незаконне публічне вживання наркотичних засобів. 3. Кримінальна відповідальність за незаконну видачу рецепта на право придбання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. 4. Встановіть об'єктивні та суб'єктивні ознаки спонукання неповнолітніх до застосування допінгу.	**6**
2.6.	**Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні**	

	правопорушення проти журналістів 1. Проаналізуйте особливості кримінальної відповідальності за незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. 2. Охарактеризуйте склад кримінального правопорушення, передбачений ст. 354 КК – підкуп працівника підприємства, установи чи організації. 3. Примушування до виконання цивільно-правових зобов'язань та його відмежування від вимагання. 4. Встановіть особливості кримінальної відповідальності за самоправство.	**6**
2.7.	**Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг** 1. Проаналізуйте обов'язкові ознаки зловживання владою або службовим становищем та відмежуйте його від перевищення влади або службових повноважень. 2. Охарактеризуйте незаконне збагачення. 3. Визначте ознаки підкупу особи, яка надає публічні послуги. 4. Вкажіть особливості звільнення особи від кримінальної відповідальності за пропозицію, обіцянку або надання неправомірної вигоди службовій особі. 5. Розкрийте особливості зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.	**8**
2.8.	**Кримінальні правопорушення проти правосуддя** 1. Визначте спільні та відмінні риси складів невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист та розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. 2. Проаналізуйте особливості кримінальної відповідальності за введення в оману суду або іншого уповноваженого органу та за відмову свідка від давання показань або відмову експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. 3. Встановіть об'єктивні та суб'єктивні ознаки притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. 4. Охарактеризуйте склад кримінального правопорушення, передбачений ст. 396 КК – приховування злочину.	**6**
2.9.	**Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку** 1. Проаналізуйте складу екоциду. 2. Встановіть об'єктивні і суб'єктивні ознаки складу застосування зброї масового знищення. 3. Охарактеризуйте склад кримінального правопорушення, передбачений ст. 436-1 КК – виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. 4. Проаналізуйте склад кримінального правопорушення, передбачений ст. 436-2 КК – виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників.	**8**

Методичні рекомендації до самостійної роботи

Самостійна робота – це форма навчання, яка передбачає планомірну, систематичну, індивідуальну працю, мислення та формування власного стилю розумової діяльності.

Різновидами самостійної роботи під час вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» є:

- вивчення заданих тем та запитань, що передбачені для самостійної роботи;
- опрацювання матеріалу, поданого на лекційних заняттях;
- поглиблене вивчення теоретичного та практичного матеріалу на задану тематику, а також пошук додаткових джерел інформації;
- підготовка до виступу на практичних заняттях, до різних видів поточного та підсумкового контролю, в тому числі і з використанням іноземних джерел із встановленої тематики;
- використання інформаційних технологій;
- проходження курсів за тематикою робочої програми навчальної дисципліни на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджені відповідними сертифікатами (з можливістю верифікації їх справжності на таких онлайн- платформах).

Засоби контролю самостійної роботи, методика її проведення обирається викладачем. Такий контроль має, насамперед, відповідати вимогам неупередженості, справедливості та проводитися з метою встановлення результатів навчання на всіх етапах його здійснення і відповідати встановленим критеріям оцінювання. Форми здійснення контролю – усна, письмова та тестова.

Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів передбачає: а) завдання для самостійної роботи, які, як правило, не охоплюються ані лекційними, ані практичними планами; б) банк тестових завдань для самопідготовки та самоконтролю.

Самостійна робота здобувачів забезпечується різними навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» загалом чи окремої теми, зокрема: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями (вказівками), практикумами, науковою літературою та періодичними виданнями.

У процесі самостійної роботи над навчальним предметом «Кримінальне право (Особлива частина)» здобувачі освіти можуть проходити відповідні онлайн курси на безкоштовних платформах, які передбачають отриманні сертифікатів. Окрім того, можна брати участь у підготовці та опублікуванні наукових статей як одноосібно, так і у співавторстві з викладачем, а також у науково-практичних конференціях, симпозіумах, вебінарах, круглих столах. Варто не нехтувати також можливістю участі у різноманітних наукових конкурсах, олімпіадах, освітніх і наукових проектах у сфері кримінального права. Таким чином, буде забезпечено розширення професійного кругозору, набуття практичного досвіду, спілкування в позанавчальний час на фахові теми. Самостійна робота формує здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності правника.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)»

Навчання та викладання побудоване на компетентнісному і студентоцентричному підходах, принципах академічної свободи і академічної доброчесності. Базується на інтерактивному навчанні практичного спрямування у формах лекцій, практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи, міні-досліджень здобувачів вищої освіти за індивідуальною траєкторією (ІНДЗ).

З метою забезпечення викладання навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» використовуються методи і засоби навчання, передбачені Положенням про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 30 липня 2026 року,

https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/).

Основні методи навчання та викладання:

— методи організації і проведення навчально-пізнавальної діяльності: вербальні (словесні), наочні, проблемно-пошукові, індуктивно-дедуктивні;

— методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії, заохочення і стимулювання навчальної діяльності;

— кейс-метод;

— метод «мозкового штурму»;

— робота в малих групах.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ
ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється на заняттях шляхом індивідуального та фронтального усного опитування, бліц-опитування; письмових самостійних робіт; розв'язування тестів та задач. Також кожен здобувач має можливість отримати бали чи відпрацювати пропущені ним аудиторні години практичних занять, пройшовши курси за тематикою робочої програми навчальної дисципліни на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджені відповідним сертифікатом з можливістю верифікації його справжності на цих онлайн-платформах. Кількість балів не може перевищувати максимальних меж за кожну тему, що визначені пунктом робочої програми навчальної дисципліни «Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти».

Формою підсумкового контролю є **іспит у комбінованій формі: усної відповіді та комп'ютерного тестування на електронній платформі Moodle Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича**.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)»

Засоби оцінювання (методи контролю)

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- комп'ютерне тестування;
- розв'язання задач (казусів, кейсів);
- проходження курсів за тематикою робочої програми навчальної дисципліни на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджено відповідним сертифікатом з можливістю верифікації його справжності на таких онлайн- платформах.

Критерії поточного оцінювання здобувачів вищої освіти на практичному занятті

Максимальна кількість балів за тему практичного заняття	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.

Середня кількість балів за тему практичного заняття	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з деякими неточностями. Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
Мінімальна кількість балів за тему практичного заняття	Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками/не в повному обсязі
0 балів за тему практичного заняття	Здобувач не готовий до заняття, не знає програмного матеріалу, не може виконати завдання, не володіє термінами та поняттями, що розглядалися під час заняття, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.

Критерії підсумкового оцінювання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів балів за кожним запланованим результатом навчальної дисципліни, визначених шкалою оцінювання.

50% підсумкової оцінки (максимально 50 балів) з навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» здобувачі освіти накопичують протягом двох модулів шляхом додавання балів, отриманих ними на кожному практичному занятті.

20% (тобто до 20 балів) можна отримати під час усної відповіді на іспиті.

30% (тобто до 30 балів) можна отримати під час комп'ютерного тестування на іспиті (всього 60 тестів, 1 правильна відповідь оцінюється в 0,5 бала).

Бали поточного та підсумкового контролю сумуються (кількість балів за М1 + кількість балів за М2 + кількість балів за усну відповідь на іспиті (Іу) + кількість балів за вирішення тестів на іспиті (Ік.т) , тобто:

бали **М1+М2+Іу+Ік.т = сума балів за всі види навчальної діяльності (оцінка ECTS).**

Мінімальний пороговий рівень позитивної оцінки (зараховано) є 50 балів.

Максимальний пороговий рівень позитивної оцінки (зараховано) є 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

<table>
<tr><th colspan="9" rowspan="2">Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)</th><th rowspan="2">К-сть балів за модуль</th><th colspan="2">К-сть балів за іспит</th><th rowspan="2">Сумарна кількість балів</th></tr>
<tr><th>Усна відповідь</th><th>Тести</th></tr>
<tr><td colspan="9">Змістовий модуль № 1</td><td rowspan="3">25</td><td rowspan="5">20</td><td rowspan="5">30</td><td rowspan="5">100</td></tr>
<tr><td>Т1</td><td>Т2</td><td>Т3</td><td colspan="2">Т4</td><td colspan="2">Т5</td><td>Т6</td><td>Т7</td></tr>
<tr><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td colspan="2">3</td><td colspan="2">3</td><td>3</td><td>4</td></tr>
<tr><td colspan="9">Змістовий модуль № 2</td><td rowspan="3">25</td></tr>
<tr><td>Т1</td><td>Т2</td><td>Т3</td><td>Т4</td><td>Т5</td><td>Т6</td><td>Т7</td><td>Т8</td><td>Т9</td></tr>
<tr><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>3</td><td>2</td><td>2</td></tr>
</table>

Т1, Т2 ... Т12 – теми змістових модулів.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти на іспиті

Іспит з навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» складається із двох обов'язкових блоків: усної відповіді та комп'ютерного тестування на електронній платформі Moodle Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Блок «Усна відповідь»

Максимальна кількість балів за результатами усного блоку іспиту – 20 балів.

Усна відповідь складається із 4 питань у білеті, кожне із питань може бути оцінено від 0 до 5 балів за такими критеріями:

5 балів	Здобувач повною мірою розкриває питання, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст правових понять, демонструє глибокі знання нормативно-правового та навчального матеріалу. Обґрунтовує відповідь прикладами із судової практики, дає належну правову характеристику явищам, подіям, процесам.
4 бали	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст правових понять. При відповіді допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. При наведенні прикладів із судової практики не повною мірою надається правова характеристика явищам, подіям, процесам.
3 бали	Здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом з даного питання, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного обґрунтування правових явищ, аналізу та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2 бали	Здобувач розкриває питання у загальних рисах, розуміє його сутність, фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час відповіді, недостатньо розкриває зміст правових понять питання, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1 бал	Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти його зміст, суттєво порушена логіка викладу питання, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0 балів	Здобувач не може відповісти на питання або відповідає неправильно, не розуміє сутності питань, не може зробити висновки, не розуміє змісту теоретичних понять питання; відмовився від відповіді.

Блок «Комп'ютерне тестування»

Комп'ютерне тестування проходить на електронній платформі Moodle Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Максимальна кількість балів підчас блоку за результатами комп'ютерного тестування на іспиті – 30 балів.

Здобувач вирішує всього 60 тестів, 1 правильна відповідь оцінюється в 0,5 бала.

Критерієм успішного складання іспиту здобувачем освіти може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів (балів) за кожний блок іспиту з навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ДО УСНОГО БЛОКУ ІСПИТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)»

1. Поняття Особливої частини кримінального права та її значення.
2. Система Особливої частини кримінального права.
3. Основні різновиди норм Особливої частини КК України.
4. Поняття та підстави кримінально-правової кваліфікації.
5. Стадії та етапи кримінально-правової кваліфікації.
6. Результат та структура кримінально-правової кваліфікації.
7. Наскрізні юридичні поняття (юридичні конструкції) Особливої частини кримінального права.
8. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади.
9. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України.
10. Державна зрада, поняття та особливості окремих її форм.
11. Колабораційна діяльність та її відмежування від пособництва державі-агресору.
12. Посягання на державного чи громадського діяча: характеристика юридичного складу злочину.
13. Диверсія.
14. Шпигунство: об’єктивні, суб’єктивні ознаки та особливості звільнення від кримінальної відповідальності.
15. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань.
16. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану.
17. Вбивство: поняття, кримінально-правовий аналіз і класифікація.

18. Вбивство при обтяжуючих обставинах.
19. Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання.
20. Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини.
21. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.
22. Тілесні ушкодження: поняття, види, характерні об'єктивні та суб'єктивні ознаки.
23. Погроза вбивством: поняття, суб'єктивні та об'єктивні ознаки.
24. Побої, мордування та їх відмежування від катування.
25. Домашнє насильство.
26. Незаконне проведення аборту або стерилізації: поняття, суб'єктивні та об'єктивні ознаки.
27. Залишення в небезпеці та його відмежування від ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.
28. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини.
29. Насильницьке зникнення: поняття, ознаки, характеристика.
30. Захоплення заручників.
31. Торгівля людьми.
32. Примушування до шлюбу.
33. Зґвалтування: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки.
34. Сексуальне насильство.
35. Примушування до вступу в статевий зв'язок.
36. Вчинення дій сексуального характеру із особою, яка не досягла 16-річного віку.
37. Розбещення неповнолітніх.
38. Кримінальна відповідальність за домагання дитини для сексуальних цілей.
39. Кримінальна відповідальність за порушення виборчого законодавства.
40. Кримінальна відповідальність за порушення недоторканості житла та приватного життя.
41. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної, регіональної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками.
42. Кримінальна відповідальність за порушення сімейного законодавства.
43. Кримінальна відповідальність за порушення трудового законодавства.
44. Порушення авторського права й суміжних прав.
45. Кримінальна відповідальність за порушення у релігійній сфері.
46. Крадіжка: поняття, об'єктивні, суб'єктивні ознаки, кваліфіковані та особливо кваліфіковані види.
47. Кримінально-правовий аналіз грабежу.
48. Розбій: поняття, ознаки, кваліфіковані види та особливості відмежування розбою від крадіжки та грабежу.
49. Кримінально-правова характеристика вимагання.
50. Шахрайство та його відмежування від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою.
51. Відмежування шахрайства від крадіжки, а також привласнення, розтрати майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.
52. Умисне знищення або пошкодження майна: поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки.
53. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів.
54. Кримінально-карана контрабанда та її різновиди.
55. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги.

56. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) та його відмежування від ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.
57. Відмінність протидії законній господарській діяльності від вимагання.
58. Кримінально-правовий аналіз легалізації (відмивання) доходів одержаних злочинним шляхом.
59. Шахрайство з фінансовими ресурсами.
60. Інформація, відомості та таємниці, які охороняються кримінально-правовими нормами у сфері господарської діяльності.
61. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній.
62. Кримінальна відповідальність за встановлення, поширення злочинного впливу чи звернення за його застосуванням.
63. Бандитизм.
64. Терористичний акт і інші кримінальні правопорушення терористичного спрямування.
65. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем.
66. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами.
67. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів.
68. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної або техногенної безпеки.
69. Порушення встановлених законодавством вимог щодо утримання та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту.
70. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів.
71. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна.
72. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства.
73. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами.
74. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації.
75. Незаконне заволодіння транспортним засобом.
76. Групове порушення громадського порядку.
77. Масові заворушення.
78. Хуліганство.
79. Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого.
80. Жорстоке поводження з тваринами.
81. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів.
82. Одержання доступу до дитячої порнографії, її придбання, зберігання, ввезення, перевезення чи інше переміщення, виготовлення, збут і розповсюдження.
83. Створення або утримання місць розпусти і звідництво.
84. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією.
85. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність.
86. Характеристика предметів кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.
87. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.
88. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель.

89. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.
90. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів.
91. Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин.
92. Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів.
93. Порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним хворобам та масовим отруєнням.
94. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.
95. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця.
96. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу.
97. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця.
98. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця.
99. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації.
100. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів.
101. Кримінальні правопорушення проти журналістів.
102. Зловживання владою або службовим становищем.
103. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу.
104. Службове підроблення.
105. Службова недбалість.
106. Кримінальні правопорушення, предметом яких є неправомірна вигода.
107. Кримінальні правопорушення у сфері декларування.
108. Кримінальна відповідальність за незаконне збагачення.
109. Зловживання впливом.
110. Завідомі незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою.
111. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності.
112. Порушення права на захист.
113. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу.
114. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарання.
115. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти.
116. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного.
117. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв’язку з їх діяльністю, пов’язаною із здійсненням правосуддя та посягання на життя захисника або представника особи у зв’язку з діяльністю, пов’язаною із наданням правової допомоги.
118. Кримінальна відповідальність за приховування злочину.
119. Злочин агресії.
120. Кримінально-правова характеристика воєнних злочинів.
121. Аналіз юридичного складу геноциду.
122. Злочини проти людяності.
123. Кримінальна відповідальність за піратство.
124. Кримінально-правова характеристика найманства.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Кожен здобувач має можливість отримати бали чи відпрацювати пропущені ним аудиторні години практичних занять, пройшовши курси за тематикою робочої програми навчальної дисципліни на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджені відповідним сертифікатом з можливістю верифікації його справжності на цих онлайн-платформах. Кількість балів не може перевищувати максимальних меж за кожну тему, що визначені пунктом робочої програми навчальної дисципліни «Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)»

Основна (фахова)

1. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. За заг. ред. В.В. Топчія; наук. ред. В.І. Антипова. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. С. 10-85.
2. Бантишев О. Ф., Бантишева О. О. Віктимна злочинність. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров’я особи. - Київ: Юрінком Інтер, 2025. – 100 с.
3. Будік І. М. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, що вчиняють злочинні організації: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія / наук. ред. А. А. Вознюк. Київ : Норма Права, 2025. 268 с.
4. Дідківська Г.В., Мудряк Т.О., Гмирін А.А., Нікітін Ю.В., Топчій В.В. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник (схематичний збірник лекцій). Вінниця : ТОВ «Твори», 2019. 864 с.
5. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України). К.: Ваіте, 2019. 288 с.
6. Дудоров О.О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (основні положення кримінально-правової характеристики) : практ. порадник. МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. Сєвєродонецьк : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2018. 92 с.
7. Злочини проти основ національної безпеки України: кримінально-правова кваліфікація в умовах війни. Науково-практичний коментар» / за заг. ред. С. А. Наумюка. – Київ: Алерта, 2024. – 378 с.
8. Корогод С. В., Примаченко В. Ф. Кримінальна відповідальність за умисне вбивство, поєднане із зґвалтуванням або сексуальним насильством : монографія. Одеса : Юридика, 2023. 172 с.
9. Кримінальне право України. Особлива частина. За ред. Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна, Ю. А. Пономаренка, С. О. Харитонова. Харків: Право, 2026. – 808 с.
10. Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини): посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання / В. І. Тютюгін, М. А. Рубащенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. – 4-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2023. – 352 с.
11. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. А.А. Васильєв, О.О. Житний, Є.О. Гладкова та ін.; за заг. Ред. О.М. Литвинова. Харків. : Право, 2020. 656 с.
12. Кримінальне право України. Особлива частина. Навчальний посібник. В.Л. Ортинський, К. Б. Марисюк, Я. В. Ступник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 424 с.

13. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В.В. Сухонос, Р.М. Білоконь, В.В.Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В.В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2023. – 672 с..
14. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник. В.Я. Тацій, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 6-те вид., перероб. і допов. Харків. : Право, 2020. 768 с.
15. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. М.І. Хавронюк. Київ : ВД «Дакор», 2020. 266 с.
16. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: посібник для підрозділів Національної поліції у схемах. С.Я. Бурда, П.С. Гарасим, Е.М. Кісілюк, Т.І. Созанський. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 48 с.
17. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. За заг. ред. доктора юрид. наук, проф. І.М. Копотуна. К. : Професіонал, 2022. 932 с.
18. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу. Д.С. Азаров, В.К. Грищук, А.В. Савченко; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернєя. К.: Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.
19. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу. За ред.. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. та допов. К.: ВД Дакор, 2019. 1384 с.
20. Нікітін А. О. Кримінальна відповідальність за злочини, пов’язані зі злочинним впливом: теорія і практика : монографія / за наук. ред. М. Хавронюка. Київ : Норма права, 2025. 304 с.
21. Науково-практичний коментар до ст. 111-2 КК України «Пособництво державі-агресору» за заг. ред. О. І. Радченка. Київ: ДП «Видавництво Верховної Ради України», 2024, 32 с.
22. Основи кваліфікації злочинів: навч. посіб. М.І. Панов, І.О. Зінченко, О.О. Володіна та ін.; за заг. ред. М.І. Панова. Харків : Право, 2019. 378 с.

Додаткова (допоміжна)

1. Авраменко О. В., Бурда С. Я., Сас М. В. Кримінально-правова характеристика злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту: навч. посібник у схемах. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 36 с.
2. Андрушко А.В. Злочини проти волі, честі та гідності особи (кримінально-правове та кримінологічне дослідження): дисертація ... докт. юрид. наук: 12.00.08. Ужгород, 2021. 675 с.
3. Андрушко А.В. Кримінальна відповідальність за незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги: монографія. Ужгород: РІК-У, 2019. 228 с.
4. Антипов В. І. Кримінальний кодекс України в контексті міжнародного права та практики Європейського суду з прав людини: правові норми, судова практика, науково-практичний коментар. Харків : Право, 2019. 1200 с.
5. Вознюк А. А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій : монографія. Київ. : Нац. акад. внутр. справ. 2015. 192 с.
6. Гаврилов Ю.Г. Бандитизм: кримінально-правова характеристика та проблеми кваліфікації: автореф. дис. … канд. юрид. наук : 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». Запоріжжя, 2017. 20 с.
7. Гайворонський О.Ю. Предмет злочинного впливу у разі вчинення злочину, передбаченого статтею 138 Кримінального кодексу України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 51. Том 2. С. 80-85.
8. Граб А. В. Кримінальна відповідальність за незаконне збагачення : дис. … д-ра філософії : 081 «Право». Київ, 2025. 283 с.

9. Демидова Л. М. Охорона громадської безпеки в умовах воєнного стану: проблеми новелізації кримінального законодавства та судової практики. Кримінально-правові відповіді на виклики воєнного стану в Україні: матеріали міжнар. наук. конф., (м. Харків, 5 трав. 2022 р). Харків: Право, 2022. С. 55-61.
10. Демидова Л. М., Невідома Н. В. Питання кримінальної відповідальності за злочини, вчинені організованою групою. Актуальні питання кримінального законодавства України та практики його застовування : монографія / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, Л. М. Демидова та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, Л. М. Демидової. Харків: Право, 2017. 400 с.
11. Демидова Л. М., Попович О. С. Кримінально-правова охорона національної безпеки України: терористичний акт: монографія; за заг. ред. Л. М. Демидової. Харків: Право, 2021. 400 с.
12. Демидова Л. М., Тихий В. П. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 6-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2020. 768 с.
13. Денисов С. Ф., Макаров В. О. Кримінально-правові санкції та їх застосування за злочини проти моральності : монографія. Чернігів : Десна, 2017. 328 с.
14. Дорохіна Ю.А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження : монографія. Київ. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 744 с.
15. Дудоров О.О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (основні положення кримінально-правової характеристики) : практ. порадник. МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. Сєвєродонецьк : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2018. 92 с.
16. Дудоров О.О., Вознюк А.А. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільнотою: аналіз законодавчих новел. Новітні кримінально-правові дослідження 2021: Альманах наукових праць. за ред. проф. Є.Л. Стрельцова, проф. О.В. Козаченка, PhD О.М. Мусиченко. 2021. С. 21-31.
17. Дудоров О.О., Вознюк О.О., Чернявський С.С. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільнотою (статті 255, 255-1, 255-2, 255-3, 256 Кримінального кодексу України): науково-практичний коментар. Вид-во : Норма права, 2021. 130 с.
18. Дудоров О.О., Ємельяненко В.В. Мовчан Р.О. Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння транспортним засобом: аналіз законодавчих новел. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2021. № 1. С. 277-286.
19. Дудоров О.О., Каменський Д.В., Титаренко С.С. Стаття 205-1 Кримінального кодексу України як антирейдерська заборона: проблеми тлумачення, застосування і вдосконалення. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2021. № 1. С. 116-135.
20. Дядічко В.І. Дискусійні аспекти регламентації поняття «сексуальне насильство» за кримінальним законодавством України». *Юридичний науковий електронний журнал.* № 4/2023. С.475-477.
21. Завада Х. В. Система злочинів, що посягають на інтереси України у сфері державної безпеки: *Національний юридичний журнал: теорія і практика*, 2016. Вип. 4.С. 152-157.
22. Зінченко І.О., Шевченко Є.В. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (статті 157–184 КК). Кримінальні правопорушення проти виборчих прав громадян (статті 157–160 КК). *Вісник Асоціації кримінального права України* : електрон. наук. вид. 2020. Вип. 2(14). URL: http://vakp.nlu.edu.ua/issue/view/13263.
23. Івахненко О. А. Кримінальна відповідальність за хуліганські діяння : хуліганські злочини та склади злочинів : монографія / за заг. ред. В. П. Ємельянова. Харків : Право, 2016. 184 с.

24. Камінський П.В. Кваліфікація примушування до шлюбу: теоретичні та практичні аспекти. *Держава та регіони. Серія: Право.* 2022. № 2 (76). С. 58-64.
25. Камінський П.В. Особливості кримінально-правової характеристики примушування до шлюбу. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2022. № 2. С. 187-189.
26. Карпенко М.І. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини): теоретичні та прикладні аспекти: Монографія / М.І. Карпенко / За заг. ред. В.К. Матвійчука. К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2018. 420 с.
27. Карпенко М.І., Фєрьєва Н.П. Погроза або насильство щодо начальника за статтею 405 Кримінального кодексу України: кримінально-правовий і кримінологічний аспекти. 2024. 261 с.
28. Кваша О. Родовий об'єкт злочинів розділу І Особливої частини Кримінального кодексу України: держава & національна безпека. *Право України*, 2022. № 11. С.24-36.
29. Книженко О. До питання відповідальності за злочини проти основ національної безпеки. Новітні кримінально-правові дослідження 2017: збірник наукових праць. відп. ред. д-р юрид. наук, проф. О. В. Козаченко. Миколаїв: Іліон, 2017. 386 с.
30. Колабораційна діяльність і пособництво державі-агресору: практика застосування законодавства та перспективи його удосконалення. Аналітичний звіт. Синюк О., Луньова О.; Ред. Свиридова Д. Центр прав людини ZMINA. Київ, 2023. 69 с.
31. Колабораційна діяльність: загальні засади кримінально-правової кваліфікації: практ. порадник / О. О. Буряк [та ін.] ; ред. А. З. Швець ; СБУ, СБУ НЮУ ім. Ярослава Мудрого. Київ ; Харків : Право, 2022. 98 с.
32. Колодін Д. О. До питання регулювання кримінальної відповідальності за підкуп виборців. Право і суспільство. 2024. № 3. С. 394–398.
33. Колонська В.М. Кримінально-правова характеристика злочину «умисне вбивство» (ст. 115 КК України) // VI Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: [Матеріали форуму, Київ, Національний авіаційний університет, 18 травня 2023 р.] Ст. 233-235.
34. Копотун І.М., Назимко О.В, Данилевська Ю.О., Пєтков В.П., Козяр Р.Я., Хмиз М.В., Корецька В.В., Корецький О.П., Крамар Р.І. Вбивства на замовлення. Історична довідка, правова характеристика кримінального правопорушення, попередження та розкриття, правові позиції Верховного Суду. Практичний посібник. Видавничий дім «Професіонал». 2024. 438 с.
35. Корогод С.В., Примаченко В.Ф. Кримінальна відповідальність за умисне вбивство, поєднане із зґвалтуванням або сексуальним насильством. Видавництво «Юридика». 2023 172 с.
36. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності (в схемах) : навчальний посібник / [А. О. Винник, О. З. Мармура, О. Ф. Пасєка]; за ред. О. Ф. Пасєки. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 160 с.
37. Кришевич О. В., Ткаченко І. М. Воєнні злочини: проблемні питання кваліфікації та розмежування з суміжними кримінальними правопорушеннями. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2025. Вип. 92, ч. 4. С. 124–129.
38. Кузьмін Я.А., Чорна А.Г. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції. In: The 12 th International scientific and practical conference «Modern research in world science»(February 26-28, 2023) SPC «Sci-conf. com. Ua», Lviv, Ukraine. 2023. 1161 p. 2023. p. 1097.
39. Лісниченко Л. Кримінально-правова характеристика грабежів і розбійних нападів. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 253-257.

40. Мисливий В. А. Причиновий зв'язок у кримінальних правопорушеннях проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: теорія і практика : монографія. Харків : Право, 2024. 200 с.
41. Мовчан Р. О. Спеціальні норми щодо кримінально-правового захисту журналістської діяльності (ст. ст. 345-1, 347-1, 348-1, 349-1 КК): науково-практичний коментар окремих дискусійних положень. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2024. № 1 (128). С. 209–221.
42. Мостепанюк Л. Об'єкт кримінальних правопорушень Розділу XV Особливої частини Кримінального кодексу України: питання визначення. *Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України*. 2024. (1). 87-92.
43. Навроцький В. Загальні, спеціальні та казуїстичні склади кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. *Право України*, 2022. № 11. С.12-23.
44. Нікітін А. О. Щодо визначення поняття «злочинний вплив» у Кримінальному кодексі України. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2020. Том 6. С. 46-56.
45. Опанасенко В. І. Злочини проти встановленого порядку збирання та фіксування доказів у системі злочинів проти правосуддя. *Право і громадянське суспільство*. 2016. № 1. С. 73-96.
46. Особливості кваліфікації та розслідування злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми та незаконною міграцією / Укладачі: Т.І. Созанський, кандидат юридичних наук, доцент; І.Б. Газдайка-Василишин, кандидат юридичних наук, доцент; О.В. Захарова, кандидат юридичних наук, доцент; Е.М. Мручковська, тренер, голова громадської організації «Сучасник плюс»; Р.М. Шехавцов, кандидат юридичних наук, доцент. Львів, 2019. 252 с.
47. Пенькова Т.І., Гега В.О. Кримінальна відповідальність за примушення до шлюбу. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2020. Том 31 (70). № 1. С. 177- 180.
48. Письменський Є.О. Кримінальні правопорушення проти моральності: порівняльно-правова характеристика законодавства України та країн Балтії. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського ун-ту права ім. Короля Д. Галицького*: Журнал. Серія Право, 2021. Вип. 12 (24). С. 198-208.
49. Пономаренко Ю. Несанкціоноване поширення військово значущої інформації: питання кримінально-правової кваліфікації та застосування кримінально-правових засобів. *Право України*, 2022. № 11. С.100-117.
50. Савченко А.В. Кримінальна відповідальність за катування в Україні та зарубіжних країнах: навч. посіб. За заг. ред. д.ю.н., проф. А.В.Савченка. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. 240 с.
51. Савченко А.В. Кримінальна відповідальність за привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Слабченко О.А., Савченко А.В., Семенюк О.О., Смаглюк О.В.: монографія. К. : ФОП Маслаков, 2018. 164 с.
52. Семенишин М. Об'єктивні ознаки бандитизму за кримінальним законодавством України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 258-264.
53. Сорока С. Спірні питання суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, передбаченого ст.187 КК України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки».* № 1 (33), 2022. С.212-217.
54. Суп В. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності неповнолітніх та малолітніх: окремі аспекти визначення правової природи та напрямків профілактики. Новітні кримінально-правові дослідження 2021: Альманах наукових праць / за ред. проф. Є.Л. Стрельцова, проф. О.В. Козаченка, PhD О.М. Мусиченко. Миколаїв : МІП НУ ОЮА, 2021. С. 230–235.

55. Тімофєєва Л.Ю. Новели кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності в контексті євроінтеграції. *Нове українське право*, Випуск 6, Том 2, 2022 С.175-181.
56. Тихонюк О. В. «Грубе порушення роботодавцем законодавства про працю»: що мається на увазі? Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. № 88, ч. 2.
57. Устрицька Н. І. Корисливий мотив у складах кримінальних правопорушень проти власності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Вип. 91. Ч. 4.
58. Фоменко М. В. Кримінально-правова характеристика перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій (ст. 170 КК України): монографія / М. В. Фоменко; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків: Константа, 2018. 228 с.
59. Франчук В. В. Кримінально-правова характеристика правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (у схемах) : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 64 с.
60. Хавронюк М.І. Кримінальна відповідальність за постановлення суддею неправосудного судового рішення: міжнародні стандарти, законодавство України та інших держав Європи. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2019. Том 4. С. 83-95.
61. Харченко В. Б. Злочини геноциду проти людяності та воєнні злочини: механізми реагування Україною на їх вчинення. Злочини проти людяності та геноцид: практичний погляд на окремі аспекти російської агресії в контексті ратифікації Римського Статуту : матеріали панельної дискусії в рамках IX Міжнародного юридичного форуму (23 вересня 2025 р., м. Харків). Київ : Алерта, 2025. С. 241–243.
62. Хелік В.В. Поняття та зміст порушень правил безпеки дорожнього руху особами, які керують транспортними засобами. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2019. № 2. (8). С. 168-177.
63. Шаблистий В.В. Тілесне ушкодження як злочин проти життя та здоров'я людини за кримінальним правом України : моногр.. В. В. Шаблистий, В. Ю. Коломієць; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 164 с.
64. Шаблистий В.В., Галемін О.А. Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором особам, наділеним владними повноваженнями під час виконання службових обов'язків чи іншим громадянам, що припиняли хуліганські дії: монографія. за заг. ред. д.ю.н., доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 164 с.
65. Шлапаченко В.М. Кримінальна відповідальність за шпигунство. – Київ: Національна академія СБУ, 2025. – 347 с.
66. Юртаєва К.В., Романів Р.Р. Компаративно-критичний аналіз положень КК України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2020. № 2. С. 220-232.
67. Якимович Р. І. Встановлення та поширення злочинного впливу як комплексна форма злочинної діяльності. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2026. Т. 32. № 2. С. 757–766.
68. Якимович Р. І. Суб'єкт злочинного впливу: сутність та характеристика окремих ознак. Вісник Кримінологічної асоціації України. 2026. Т. 33. № 3. С. 442–449.
69. Янко В.М. Деякі проблемні аспекти встановлення змісту ознак об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 109 КК. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2018. Вип. 2 (82). С. 139-145.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 20.07.2021).
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text (дата звернення: 28.05.2021).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text (дата звернення: 28.05.2021).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text (дата звернення: 20.07.2021).
5. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 7 червня 2018 року № 2447-VIII. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19
6. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18
7. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-18
8. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10 листопада 2015 року № 772-VIII. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19
9. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18
10. Про національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19
11. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text (дата звернення: 20.07.2021).
12. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Закон України від 18.10.2006 року № 251-V. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/251-16#Text (дата звернення: 20.07.2021).
13. Про ратифікацію Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 18 жовтня 2006 року № 253-V. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text (дата звернення: 20.07.2021).
14. Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 16 березня 2005 року № 2476-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2476-15#Text (дата звернення: 20.07.2021).
15. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень: Наказ № 6 Міністерства охорони здоров'я України від 17 січня 1995 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0255-95#Text
16. Рішення Конституційного Суду України № 1-р/2019 від 26 лютого 2019 року щодо визнання неконституційною статті 368-2 («Незаконне збагачення») Кримінального кодексу України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-19#n68
17. Рішення Конституційного Суду України № 7-р/2020 від 11 червня 2020 року щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 375 Кримінального кодексу України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-20#Text
18. Рішення Конституційного Суду України № 13-р/2020 від 27 жовтня 2020 року щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-20#Text

19. Про внесення до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою: Закон України від 4 червня 2020 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#Text
20. Про державну таємницю: Закон України в редакції від 05.08.2018 року. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12
21. Про національну безпеку: Закон України від 21 червня 2018 року. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19
22. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 1995 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Tex
23. Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи: Постанова Пленуму Верховного Суду від 7 лютого 2003 року № 2. Постанови Пленуму Верховного Суду у кримінальних справах (1973-2004). Офіційне видання. За ред. В.Т. Маляренка. К.: Ін Юре, 2004. С. 73-75. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-in/laws/main.cgi?nreg=v0002700-03
24. Аналіз судової практики розгляду кримінальних справ про умисне вбивство з кваліфікуючими ознаками. *Вісник Верховного Суду*. 2014. № 9. С. 6-10.
25. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08#Text
26. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду від 6 листопада 2009 р. № 10. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-n/laws/main.cgi?nreg=v0010700-09
27. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності: Постанова Пленуму Верховного Суду від 25 квітня 2003 року № 3. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgiin/laws/main.cgi?nreg=va003700-03
28. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 8. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-05#Text
29. Про практику застосування судами законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті: Постанова Пленуму Верховного Суду від 23 грудня 2005 року №14. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0014700-05
30. Про судову практику у справах про хуліганство: Постанова Пленуму Верховного Суду від 22 грудня 2006 року №10. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=va010700-06
31. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну та іншу антигромадську діяльність: Постанова Пленуму Верховного Суду від 27 лютого 2004 р. № 2. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0002700-04.
32. Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова КМ України від 6 травня 2000 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#Text
33. Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів: Постанова Пленуму Верховного Суду від 26 квітня 2002 р. № 4. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0004700-02

34. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму Верховного Суду від 23 грудня 2005 року №13. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-in/laws/main.cgi?nreg=v0013700-05
35. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами вибуховими речовинами: Постанова Пленуму Верховного Суду від 26 квітня 2002 року № 3. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-n/laws/main.cgi?nreg=v0003700-02
36. Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів: Постанова Пленуму Верховного Суду від 26 червня 1992 року № 8. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-92#Text
37. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-03#Text

Міжнародні акти

1. Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11.05.2011 р.; https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text
2. Директива 2004/23/EU від 31 березня 2004 р. про встановлення стандартів якості та безпеки для донорства, отримання, тестування, обробки, збереження, зберігання та розподілу людських тканин і клітин.
3. Рамкове рішення 2008/913/JHA про боротьбу з окремими формами прояву расизма і ксенофобії засобами кримінального права від 28 листопада 2008; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32008F0913
4. Директива 2011/36 від 5 квітня 2011 року про запобігання торгівлі людьми і боротьбу з нею та про захист її жертв, а також про заміну Рамкового рішення Ради 2002/629
5. NATO Policy on Combatting Trafficking in Human Beings. NATO. 14 July 2023. URL: https://www.nato.int/cps/fr/natohq/official_texts_71856.htm?selectedLocale=en
6. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11 травня 2011 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text
7. Директива 2024/1385 від 14 травня 2024 р. про протидію насильству щодо жінок та домашньому насильству.
8. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11.05.2011; https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text
9. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства 25.10.2007; https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text
10. Директива 2011/92(93) від 13 грудня 2011 р. про боротьбу з сексуальними посяганнями і сексуальною експлуатацією дітей та дитячою порнографією та про заміну Рамкового рішення Ради 2004/68 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_022-11#Text
11. NATO Policy on Preventing and Responding to Conflict-Related Sexual Violence. https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_184570.htm
12. Директива 2024/1385 від 14 травня 2024 р. про протидію насильству щодо жінок та домашньому насильству.
13. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму від 16 травня 2005 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text

14. Конвенція від 26 липня 1995 р. про захист фінансових інтересів Європейських співтовариств https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-95#Text
15. Директива 2014/42 від 3 квітня 2014 р. про заморожування та конфіскацію засобів і доходів, одержаних злочинним шляхом, в Європейському Союзі. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_049-14#Text
16. Директива 2014/57 від 16 квітня 2014 р. про кримінальні санкції за зловживання на ринку; https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_024-14#Text
17. Директива 2014/62 від 15 травня 2014 р. про захист євро та інших валют від підробки згідно з кримінальним законодавством та заміну Рамкового рішення Ради 2000/383; https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-14#Text
18. Директива (ЄС) 2017/1371 Європейського парламенту та ради від 5 липня 2017 року про боротьбу з шахрайством, спрямованим проти фінансових інтересів Союзу, кримінально-правовими засобами https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-17#Text
19. Директива 2018/843 від 30 травня 2018 р. про внесення змін до Директиви (ЄС) 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму та внесення змін до Директив 2009/138/ЕС та 2013/36/ EU. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-18#Text
20. Директива 2018/1673 від 23 жовтня 2018 р. про боротьбу з відмиванням грошей кримінально-правовими засобами; https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-18#Text
21. Директива 2019/713 від 17 квітня 2019 р. про боротьбу з шахрайством і підробкою безготівкових платіжних засобів та заміну Рамкового рішення 2001/413 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-17#Text
22. Директива 2019/1153 від 20 червня 2019 р. про правила, що сприяють використанню фінансової та іншої інформації з метою запобігання, виявлення, розслідування або судового переслідування певних кримінальних правопорушень, а також скасування Рішення Ради 2000/642 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_029-19#Text
23. Рамкове рішення 2001/500 від 26 червня 2001 року про відмивання грошей, виявлення, розшук, заморожування, арешт і конфіскацію засобів і доходів, одержаних злочинним шляхом; https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_009-01#Text
24. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом від 27 січня 1977 р.https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_331#Text
25. Протокол, що вносить зміни до Європейської конвенції про боротьбу тероризмом від 15 травня 2003 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_173#Text
26. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму від 16 травня 2005 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_712#Text
27. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму від 16 травня 2005 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text
28. Директива 2014/28, від 26 лютого 2014 р. про гармонізацію законодавств держав-членів щодо надання на ринку вибухових речовин для цивільного застосування та нагляду за ними. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_015-14#Text
29. Директива 2018/843 від 30 травня 2018 р. про внесення змін до Директиви (ЄС) 2015/849 про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму та внесення змін до Директив 2009/138/ЕС та 2013/36/ EU. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_010-18#Text
30. NATO's policy guidelines on counter-terrorism. NATO. 23 July 2024. URL: https://www.nato.int/cps/fr/natohq/official_texts_228154.htm?selectedLocale=fr
31. Директива (ЄС) 2017/541 Про боротьбу з тероризмом та заміну Рамкового рішення Ради 2002/475/JHA і внесення змін до Рішення Ради 2005/671/JHA 15 березня 2017
32. Директива 2021/555, від 24 березня 2021 р. про контроль за придбанням та зберіганням зброї. https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2021/555/oj/eng

33. Рамкове рішення Ради ЄС № 2008/841/ЈНА від 24.10.2008 про боротьбу з організованою злочинністю від 24 жовтня 2008; ttp://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj
34. Директива 2017/2103 від 15 листопада 2017 р. про внесення поправок до Рамкового рішення Ради 2004/757 з метою включення нових психоактивних речовин до визначення «наркотик» та скасування рішення Ради 2005/387. https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2017/2103/oj/eng
35. Рамкове рішення 2004/757/ЈНА про мінімальні положення щодо визначення злочинів і покарань у сфері незаконного обігу наркотиків; https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_framw/2004/757/oj
36. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) від 27.01.1999 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text
37. Конвенція Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями від 18 вересня 2014 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_c01#n3
38. Конвенція, від 26 травня 1997 р., складена на підставі статті K.3 (2) (c) Договору про Європейський Союз про боротьбу з корупцією за участю посадових осіб Європейських співтовариств або посадових осіб держав-членів Європейського Союзу
39. Директива 2017/1371 від 5 липня 2017 р. про боротьбу з шахрайством, спрямованим проти фінансових інтересів Союзу, кримінально-правовими засобами. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-17#Text
40. Рамкове рішення 2003/568 від 22 липня 2003 р. про боротьбу з корупцією в приватному секторі. https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_framw/2003/568/oj
41. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню від 26 листопада 1987 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_068#Text
42. Директива 2008/913 від 28 листопада 2008 р. про боротьбу з окремими формами та проявами расизму і ксенофобії кримінально-правовими засобами.

Рішення ЄСПЛ

1. Каратас проти Туреччини». (Seher Karatas v. Turkey, ACtHR, 09 July 2002). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_060#Text
2. «Хатжіанастассіу проти Греції». (Chatzigiannakou v. Greece, ECtHR, 16 December 1992). https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{%22itemid%22:[%22003-6464480-8514444%22]}
3. «МакКанн та інші проти Сполученого Королівства» (McCann and Others v. The United Kingdom, GC, ECtHR, 27 September 1995. https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-57943%22]}
4. «Опуз проти Туреччини» (Opuz v. Turkey, ECtHR, 9 June 2009. https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-92945%22]}
5. «Сілідіан проти Франції» (Siliadin v. France, ECtHR, 26 October 2005). https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-69891%22]};
6. Справа ЄСПЛ «І.Н. проти України» від 23 червня 2016 року (заява № 28472/08).
7. «С.В. проти Сполученого Королівства». (S.W. v. U. K., ECtHR, 22 November 1995); https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-57965%22]}
8. «М.С. проти Болгарії» (M.C. v. Bulgaria, ECtHR, 04 March 2004). https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-61521%22]}
9. Рішення ЄСПЛ у справі «Бурля і інші проти України» від 6 листопада 2018 року (заява № 3289/10).
10. «Таранєнко проти росії» (Taranenko v. russia, ECtHR, 15 May 2014). https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-142969%22]}
11. Кудревічіус та інші проти Литви (Kudrevičius and Others v. Lithuania, ECtHR, 15 October 2015). https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-158200%22]}

12. «Ліблік та інші проти Естонії» (Liblik and Others v. Estonia, ECtHR, 28 May 2019). https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-193251%22]}
13. « Чохонелідзе проти Грузії» (Tchokhonelidze v. Georgia, ECtHR, 28 June 2018). https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22itemid%22:[%22001-183946%22]}
14. Рішення ЄСПЛ у справі «Нечипорук і Йонкало проти України» від 21.04.2011 р. (заява № 42310/04);
15. Рішення ЄСПЛ у справі «Луценко проти України» від 03.07.2012 р. (заява № 6492/11).
16. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню від 26 листопада 1987 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_068#Text
17. Рішення ЄСПЛ у справі «Вайнай проти Угорщини» від 08.07.2008 р

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сайт Європейського суду з прав людини: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c
2. Сайт Конституційного Суду України: http://www.ccu.gov.ua/
3. Сайт Верховного Суду: https://supreme.court.gov.ua/supreme/
4. Сайт Вищого антикорупційного суду: https://hcac.court.gov.ua/hcac/
5. Сайт Верховної Ради України: https://rada.gov.ua/
6. Сайт Міністерства юстиції України: https://minjust.gov.ua/
7. Єдиний державний реєстр судових рішень: http://reyestr.court.gov.ua/

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- ✓ *«Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- ✓ *«Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- ✓ *«Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- ✓ допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- ✓ не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;

- ✓ додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.